

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060102

DOM
2017-10-12
Stockholm

Mål nr
P 3032-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-03-10 i mål nr P 206-17,
se bilaga A

PARTER

Klagande

Bostadsrättsföreningen Minan 5 & 6

Motparter

1. Karlaplansgrillen

2. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

SAKEN

Bygglov för gatukök på fastigheten X i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1369873

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun gav den 22 juni 2016 bygglov för uppförande av gatukök på fastigheten X i Stockholms kommun. Beslutet överklagades av bostadsrättsföreningen Minan 5 & 6 (föreningen) till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen, som båda avlog överklagandena. Föreningen har nu överklagat mark- och miljödomstolens dom.

Nämnden gav den 10 juni 2016 även bygglov för uppförande av toalettbyggnad på samma fastighet. Även det beslutet överklagades till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen, som båda avlog överklagandena. Efter överklagande till Mark- och miljööverdomstolen återkallades ansökan om bygglov. Mark- och miljööverdomstolen beslutade därför den 2 oktober 2017 att undanröja bygglovet avseende toalettbyggnaden och skriva av det målet (se Mark- och miljööverdomstolens slutliga beslut den 2 oktober 2017 i mål nr P 2797-17).

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva underinstansernas avgöranden och avslå ansökan om bygglov.

Karlaplansgrillen och **Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun** har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen har gjort följande tillägg och förtydliganden till vad den framfört i underinstanserna: Domstolen har gjort en felaktig bedömning av den påverkan som de planerade byggena skulle innebära. Den sammanlagda effekten av gatuköket och den toalettbyggnad som bygglov också har getts för blir att stjärnan täpps till så att platsens symmetri och balans skadas påtagligt. Just det förhållandet att åtgärden rör en avgränsad och kort del av esplanadsystemet gör att det är särskilt känsligt, eftersom illusionen

av en stor esplanad förfelas om vidd och sikt inskränks. Riksintresset skadas därför påtagligt.

Karlaplansgrillen har uppgett bl.a. följande: Gatuköket är förenligt med Stockholms stads vägledning för kiosker. Stor hänsyn har tagits vid den nya placeringen. Utformningen är professionellt utförd.

Nämnden har uppgett bl.a. följande: Nämnden vidhåller de skäl som framgår av dess beslut. Gator är allmän plats och på allmänna platser är mindre byggnader som bidrar till den allmänna nyttan eller trevnaden planenliga. Mindre kiosker är planenliga på gatumark om den allmänna funktionen dominerar tydligt och platsen inte privatiseras. Åtgärden är därför planenlig. Det aktuella gatuköket är inte en väsentlig olägenhet och åtgärden är anpassad till riksintresset och gaturummets storlek. Byggnaden placeras i en tydligt avgränsad del av esplanadsystemet där allén är avsevärt kortare jämfört med de stora esplanaderna. Storleken är väl anpassad till platsens förutsättningar och gatuköket påverkar inte kulturvärdet eller riksintresset negativt i sådan grad att det finns skäl för avslag. Vid bygglovsprövningen gjordes en samlad bedömning av gatukökets och wc-byggnadens påverkan på stadsbilden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

För att bygglov ska kunna ges inom område med detaljplan krävs bl.a. att åtgärden inte strider mot planen och att åtgärden utformas och placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till kulturvärdena på platsen och inte medför betydande olägenheter för omgivningen (se 9 kap. 30 § samt 2 kap. 6 och 9 §§ plan- och bygglagen [2010:900], PBL).

Karlaplansgrillen har sökt bygglov för nybyggnad av ett mindre gatukök på fastigheten X. Själva gatuköket omfattar 15 m², men inklusive skärmtak har det en byggnadsarea på 25 m². Platsen omfattas av en stadsplan från år 1937. Enligt planen ska platsen utgöra gatumark och den är därmed en allmän plats. En allmän plats är avsedd endast för den användning som bestämmelserna anger. I fallet finns det inget särskilt föreskrivet i planen som begränsar användningen av den allmänna platsen.

Bedömningen av om åtgärden är förenlig med planen får därför avgöras utifrån den allmänna platsens funktion inom det aktuella området (jfr MÖD 2013:35).

De handböcker som fanns vid tiden för planens framtagande kan användas för att tolka planen. Eftersom handböcker saknades när den i målet aktuella planen antogs kan ledning hämtas ur Kungliga Byggnadsstyrelsens publikation 1950:2 (Anvisningar angående beteckningar på plankartor m.m. samt bestämmelser till detaljplaneförslag). Av den framgår bl.a. att gatumark förutsätts vara uppgjord så att den motsvarar de behov som finns för gång- och körtrafik (s. 50).

Det primära syftet med gatumarken är alltså gång-, cykel- och biltrafik, dvs. fysisk kommunikation. I användningen kan dock ingå även anläggningar och byggnader som behövs för platsens skötsel och bruk eller som är att se som ett naturligt inslag i den bestämda användningen. Det gaturum där gatuköket ska uppföras är ca 30 m brett och utformat som en kortare allé, vilken leder in mot Karlaplans s.k. stjärnplats. I nära anslutning till vald placering finns en plantering som skär av gaturummet och möjligheten att passera med bil in mot Karlaplan. Endast gång- och cykeltrafik kan därför passera platsen. Ett mindre gatukök av aktuellt slag bedöms inte som ett onaturligt inslag på denna plats. Platsen där gatuköket ska uppföras kommer även fortsättningsvis vara tillgänglig för allmänheten och med den valda placeringen kommer gatuköket inte heller att hindra framkomligheten. Mot denna bakgrund finner Mark- och miljööverdomstolen att den sökta åtgärden inte strider mot planen.

I fråga om påverkan på riksintresset för kulturmiljö och övriga förutsättningar för bygglov instämmer Mark- och miljööverdomstolen i den bedömning som underinstanserna har gjort. Överklagandet ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Hans Nyman, tekniska rådet Tommy Åström och tf. hovrättsassessorn Elin Samuelsson, referent.

Föredragande har varit Caroline Appelberg.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-03-10
meddelad i
Nacka strand

Mål nr P 206-17

KLAGANDE

Bostadsrättsföreningen Minan 5 & 6

MOTPARTER

1. Karlaplansgrillen

2. Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun
Box 8314
104 20 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 5 december 2016 i ärende
nr 4032-30723-2016, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov för gatukök på fastigheten Stockholm X

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 490493

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) har genom beslut den 22 juni 2016 beviljat bygglov för uppförande av ett gatukök på fastigheten X. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) av bl.a. Bostadsrättsföreningen Minan 5 & 6. Länsstyrelsen avlog genom beslut den 5 december 2016 överklagandena. Länsstyrelsens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

Nämnden har den 10 juni 2016 beviljat bygglov också för uppförande av en WC-byggnad på samma fastighet. Även detta beslut har överklagats. Hos mark- och miljödomstolen handläggs överklagandena i det ärendet i mål nr P 6792-16.

YRKANDEN M.M.

Bostadsrättsföreningen Minan 5 & 6 har yrkat att bygglovet avseende gatuköket ska upphävas. Till stöd för sitt överklagande har föreningen, utöver vad som framgår av länsstyrelsens beslut, anfört bl.a. följande. Den tänkta byggnaden skulle störa kulturmiljön som är av riksintresse och idén med det s.k. esplanadsystemet, där de trädkantade gatorna ska ge fri sikt till och från Karlaplan. Föreningen delar inte länsstyrelsens bedömning att nybygget inte skulle påverka upplevelsen och läsbarheten av miljön. Det är viktigt att hålla fri sikt också genom Styrmansgatan mot Karlaplan.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen instämmer i de bedömningar som länsstyrelsen har gjort. Vad klaganden har anfört hos mark- och miljödomstolen om bl.a. åtgärdens påverkan på kulturmiljön medför inte att domstolen gör någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 31 mars 2017. Prövningstillstånd krävs.

Elisabet Wass Löfstedt

Maria Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Elisabet Wass Löfstedt, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Charlotte Rehbäck.